

Komisija za ocjenu Inoviranog elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu
za projekat radarske stanice Vrsuta

OPŠTINA BAR
Sekretarijat za komunalno-stambene poslove i zaštite životne sredine

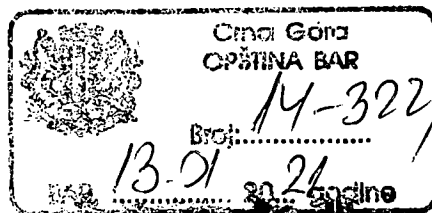
IZVJEŠTAJ
O OCJENI INOVIRANOG ELABORATA

Naziv Elaborata: Inovirani elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu Radarska stanica Vrsuta

Lokacija: Katastarske parcele: 1/3 i 1/2 KO Zupci, 1/3 KO Zankovići, 2843/2 i 2843/6 KO Limljani i 1236/4 KO Sozina, opština Bar

Investitor: Kontrola letenja Srbije i Crne Gore SMATSA doo Beograd, dio stranog društva Terminalna kontrola letenja Podgorica

Obrađivač: „DECOM MONTENEGRO“ DOO, Podgorica

Bar, 11. 01. 2020. godina

2

Komisija za ocjenu Inoviranog elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu
za projekat radarske stanice Vrsuta

Na zahtjev nosioca projekta, Kontrole letenja Srbije i Crne Gore SMATSA D.O.O Beograd, dio stranog društva Terminalna kontrola letenja Podgorica od 04.12. 2020. godine, pokrenut je postupak ocjene Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu Radarska stanica Vrsuta, (u daljem tekstu: Elaborat).

Rješenjem Sekretarijata za komunalno-stambene poslove i zaštitu životne sredine, broj 14-322/20-UPI-354 od 14.12.2020. godine određen sam za člana Komisije za ocjenu Elaborata.

Komisija je Izvještajem o ocjeni Elaborata od 28.12.2020. godine konstatovala određene primjedbe i sugestije i ostavila nosiocu projekta rok od 20 radnih dana od dana prijema Izvještaja, da dostavi 3 štampana primjerka inoviranog Elaborata i 1 elektronsku verziju (CD).

Nosioc projekta je 30.12.2020. godine dostavio izmjenjeni i dopunjeni Elaborat.

Komisija je nakon detaljnog pregleda dopunjenog Elaborata, donjela sledeći

I Z V J E Š T A J **o ocjeni inoviranog Elaborata**

I. Opšti podaci o Elaboratu

Elaborat je uradilo preduzeće: „DECOM MONTENEGRO“ DOO, Podgorica.

Odgovorno lice je Goran Mijajlović - direktor.
Elaborat je urađen u novembru 2020. godine.

II. Zakonski uslovi

U dokumentaciji Elaborata priložene su: licenca i registracija projektne organizacije, ovlašćenje odgovornih projektanata i rješenje o formiranju multidisciplinarnog tima.

III. Sadržaj Elaborata

U Elaboratu je dato:

- I. Opšte informacije
- II. Opis lokacije
- III. Opis projekta
- IV. Postojeće stanje životne sredine

2 .

Komisija za ocjenu Inoviranog elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu
za projekat radarske stanice Vrsuta

- V. Moguće alternative - opis
- VI. Opis segmenata životne sredine
- VII. Opis mogućih značajnih uticaja projekta na životnu sredinu
- VIII. Mjere za sprječavanje, smanjenje ili otklanjanje štetnih uticaja
- IX. Program praćenja uticaja na životnu sredinu
- X. Netehnički rezime informacija
- XI. Podaci o teškoćama u toku izrade dokumenta
- XII. Rezultati sprovedenih postupaka uticaja planiranog projekta na životnu sredinu
- XIII. Izvori podataka
- XIV. Prilozi

Prilog 1 Analitički proračun zone nedozvoljenog zračenja sekundarnog radara

Prilog 2 Izvještaj o izvršenim prvim mjerenjima nivoa elektromagnetnih polja na lokaciji Vrsuta

Prilog 3 Geografski pložaj lokacije Radarske stanice VRSUTA

Prilog 4 Situacija sa prikazom objekata i pristupne saobraćajnice

IV. Konstatacije, ocjene i primjedbe

Na osnovu detaljno pregledanog dopunjenog Elaborata, komisija je konstatovala sledeće:

1. Elaborat je urađen na način tražen zakonskim propisima, odnosno u skladu sa „Pravilnikom o sadržaju Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu“, (Sl. list CG, 14/07).
2. Nosilac projekta je postupio po promjedbama iz Izvještaja komisije za ocjenu Elaborata od 28.12.2020. godine.
3. Predmetna lokacija za izgradnju predmetne radarske stanice nalazi se na katastarskim parcelama 1/3 i 1/2 KO Zupci, 1/3 KO Zankovići, 2843/2 i 2843/6 KO Limljani i 1236/4 KO Sozina. Lokacija Radarske stanice je na planinskom vrhu Vrsuta na 1183m nadmorske visine, na zaravni koja se proteže u pravcu JI-SZ u dužini od cca 45m i u pravcu JZ-SI cca 20m. Lokalitet za Radarsku stanicu pripada planinskom tipu predjela nadmorske visine od 1183 m.n.v. Na prostoru obuhvaćenom predmetnim projektom nema stanovnika, (najbliži objekti u kojima mogu boraviti ljudi uočavaju se na udaljenosti od oko 1 km od objekta radarske stanice u pravcu istoka, na nadmorskoj visini od oko 815 m. Na širem području Vrsute zabilježeno je oko 500 taksona (sistematikom prepoznata grupa živih bića) vaskularnih biljaka, među kojima je 57 taksona različitog ranga endemizma. Najznačajnije je spomenuti vrste *Gymnospermium scipetarum*, *Tulipa grisebachiana* i *Edraianthus wettsteini*. Lokacija predmetnog projekta nije obrastao vegetacijom, nema drveća. Obradivač elaborete nije evidentirano prisustvo značajnih vrsta vaskularnih biljaka (zaštićene, rijetke, ugrožene).
4. U dijelu opisa projekta, detaljno je dat opis izgradnje i rada radarske stanice. Objekat radarske stanice se izvodi kao slobodnostojeći. Objekat je spratnosti: suteran, prizemlje i prostor kupole sa krovnom terasom. Objekat je u AB konstruktivnom sistemu nosećih AB platna i stubova. Prečnik kupole u ekvatorijalnoj ravni je 9,8 m, a prečnik osnove kupole 9,146 m. Ukupna neto površina Radarske stanice, iznosi PN=341,50m², a bruto PB=416,30m². Površina krovne terase iznosi 123,05m². Visina objekta od kote terena je 13,86m a maksimalna visina sa gromobranom koji se postavlja na kupolu (jarbol 4,00m i uređaj za rano startovanje 0,39m) je

Komisija za ocjenu Inoviranog elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu
za projekat radarske stanice Vrsuta

18,25m. Osnova kupole se preko nosača kupole visine 2,2 m montira na krovnoj terasi objekta. U prostor kupole je smješten nosač obrtnog mehanizma radara dimenzija 3x3x2,5m izdignut na posebnoj platformi visine 1 m po kojoj je moguće kretanje tehničkog osoblja i vršenje preventivnih i korektivnih aktivnosti na elementima antenskog obrtnog mehanizma radara. Sa gornje strane nosača obrtnog mehanizma postavljena je radarska antena. Unutar kupole biće instalirana i radio-relejna parabolična antena za vezu Vrsuta – Podgorica, pozicionirana bočno do nosača obrtnog mehanizma radara, na posebnom nosaču (metalnom stubiću), dok će druga radio-relejna antena za vezu Vrsuta – Dobre Vode biti instalirana van kupole, na lijevi čošak s prednje strane objekta. Saobraćajni pristup lokaciji je obezbijeđen saobraćajnicom širine 3,5m, koja je predmet posebnog projekta. U okviru uređenja terena, predviđa se parking prostor, kao i popločani manipulativni prostor. Ograda oko objekta, predviđa se ograđivanje lokacije kompletne parcele sa kliznom kapijom.

5. Na radarskoj stanici „Vrsuta“ planira se implementacija sekundarnog radarskog sistema tipa RSM 970S Cirus proizvođača THALES, Francuska. U pitanju je Mode S radarski senzor unapređenog MSSR (*Monopulse Secondary Surveillance Radar*) sistema. Sve komponente ovog sistema su planirane u udvojenoj konfiguraciji (radni+rezervni). Primo-predajni dio sistema i dio za procesiranje signala smještaju se u posebnoj tehničkoj sali. Emitovanje radarskih upita vrši se na frekvenciji od 1030MHz, a prijem odgovora od vazduhoplovnih transpondera na 1090MHz, što je u skladu sa Planom namjene radio-frekvencijskog spektra u Crnoj Gori. Sama antena AS 909 se sastoji od 35 niza dipola sa prednje strane i jednog niza dipola sa zadnje strane. Prikazani su sigma (dobitka 27dBi), delta i omega (dobitka 10dBi) dijagrami zračenja radarske antene. Širina glavnog snopa u horizontalnoj ravni je 2,4°, a u vertikalnoj 13,5°. Elevacioni ugao antenskog sistema je podesiv i kreće se od -10° do 10°. Za potrebe daljinskog nadzora i prenosa radarskih podataka implementiraju se MW RR veze Vrsuta – AKL Podgorica i Vrsuta – TKC Dobre Vode. Prva veza je na 13GHz, koristi se horizontalno polarisana parabolična antena prečnika 90cm, dobitka 38,85dBi, sa azimutom 29,37° i elevacionim uglom -2,49°. Druga veza je na 23GHz, koristi se horizontalno polarisana parabolična antena prečnika 120cm, dobitka 46,08dBi, sa azimutom 157,46° i elevacionim uglom -4,58°. EIRP u pravcu maksimalnog zračenja za sigma dijagram je 489,8 KW (86,9dBm), dok je za omega dijagram 9,77 KW (69,9dBm). EIRP za MW RR link Vrsuta – AKL Podgorica je 2371,37W (63,75dBm), a za link Vrsuta – TKC Dobre Vode je 9078,21W (69,58dBm).
6. Elaborat sadrži sve relevantne podatke i proračune za odlučivanje u pogledu uticaja nivoa elektromagnetnog zračenja na životnu sredinu. Rezultat proračuna zone nedozvoljenog zračenja pokazuje da je zona nedozvoljenog zračenja u horizontalnoj ravni za profesionalnu izloženost 1,257m, za opštu javnu izloženost 2,742m, odnosno za područje povećane osjetljivosti 5,387m. Granično rastojanje u vertikalnoj ravni za profesionalnu izloženost 0,128m, za opštu javnu izloženost 0,278m, odnosno za područje povećane osjetljivosti 0,547m. Konfiguracija objekta radarske stanice, visina i način postavljanja radarske antene su takvi da obezbjeđuju da se zona nedozvoljenog zračenja nalazi izvan domašaja ljudi, čak i za područje povećane osjetljivosti, što lokacija radarske stanice svakako nije.
7. U opisu razmatranih alternativa navedeni su razlozi u svrhu obrazloženja datog projekta.

2

**Komisija za ocjenu Inoviranog elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu
za projekat radarske stanice Vrsuta**

8. Opis segmenata životne sredine je prikazan za šire područje na kome se nalazi radarska stanica Vrsuta i to: stanovništvo (naseljenost i koncentracija), zdravlje ljudi, flora i fauna, zemljište i tlo, vode, kvalitet vazduha, klimatske činioci, materijalna dobra i postojeći objekti, nepokretna kulturna dobra i zaštićena prirodna dobra, predio i topografija i izgrađenost prostora lokacije i njene okoline.
9. Prilikom opisa mogućih uticaja projekta na životnu sredinu posebno su obrađene uticaji tokom izgradnje, tokom funkcionisanja i to za: vazduh, vode, zemljište, uticaj na lokalno stanovništvo, uticaj na ekosisteme i geologiju, na namjenu i korišćenje površina, komunalnu infrastrukturu, zaštićena prirodna i kulturna dobra i njihovu okolinu i uticaji na karakteristike pejzaža kao i uticaji tokom akcidenata.
10. U opisu mjera za sprečavanje, smanjenje i otklanjanje štetnih uticaja predviđena su:
  - Mjere predviđene zakonom i drugim propisima, normativima i standardima
  - Mjere koje će se preduzeti u slučaju udesa ili velikih nesreća
  - Planovi i tehnička rješenja zaštite životne sredine. Predviđene mjere: vode, vazduh, buka, zemljište, lokalno stanovništvo, ekosistemi i geološka građa, mjere prilikom izgradnje i korišćenja objekta, odlaganje otpada i mjere u toku akcidenata)
11. Program praćenja uticaja na životnu sredinu sadrži sve elemente kojih nosilac projekta treba da se pridržava u cilju kvalitetnijeg sprovođenja mjera zaštite životne sredine.

Sastoji se u sljedećem:

- Mjerenje nivoa elektromagnetnog polja nakon izgradnje objekta i instalacije radarskog sistema prije puštanja u rad,
- Periodično mjerenje u u okolini izvora nejonizirajućeg zračenja u skladu sa članom 3 Pravilnika o načinu prvih i peropdičnih mjerenja nivoa elektromagnetnog polja (Sl. list CG" br. 35/13)
- Sve rezultate mjerenja, odmah nakon dobijanja rezultata, redovno dostavljati Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine Crne Gore.

Imajući u vidu navedeno Komisija za ocjenu elaborata je donjela sljedeće

Z A K L J U Č K E

- I– **Inovirani elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu Radarska stanica Vrsuta, koji se planira na katastarskim parcelama 1/3 i 1/2 KO Zupci, 1/3 KO Zankovići, 2843/2 i 2843/6 KO Limljani i 1236/4 KO Sozina, u opštini Bar, nosioca projekta Kontrola letenja Srbije i Crne Gore SMATSA doo Beograd, dio stranog društva Terminalna kontrola letenja Podgorica, urađen je u skladu sa važećim propisima i standardima za izgradnju ove vrste objekata i sadrži definisane odgovarajuće**

2 1

Komisija za ocjenu Inoviranog elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu
za projekat radarske stanice Vrsuta

mjere za sprečavanje, smanjenje i otklanjanje mogućih štetnih uticaja na životnu sredinu i program praćenja uticaja na životnu sredinu.

- II – Predlaže se Sekretarijatu za komunalno-stambene poslove i zaštitu životne sredine da donese rješenje o davanju saglasnosti na inovirani elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu Radarska stanica Vrsuta, koja se planira na katastarskim parcelama 1/3 i 1/2 KO Zupci, 1/3 KO Zankovići, 2843/2 i 2843/6 KO Limljani i 1236/4 KO Sozina, u opštini Bar, nosioca projekta Kontrola letenja Srbije i Crne Gore SMATSA doo Beograd, dio stranog društva Terminalna kontrola letenja Podgorica.

Bar, 11.01.2021. godine

KOMISIJA:

KOMISIJA:

Milo Markoč, predsjednik

Milo Markoč
Dragan Plamenac, mast. inž.
zaštitne životne sredine

Izvjestilač

Zoran Meljović
Prof. dr. Zoran Meljović, dipl. el. ing.

Jasmina Janković-Mišnić, dipl. Biolog

Jasmina Janković Mišnić

Predrag Nikolić

Predrag Nikolić

100

